

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
De minister W. Koolmees
Postbus 908001
2509 LV Den Haag

Houten, 31 december 2019

Geachte heer Koolmees,

Hierbij maak ik graag gebruik van de mogelijkheid om te reageren op de internetconsultatie inzake het Ontwerpbesluit, houdende regels voor uitvoering van de Wet pensioenverdeling bij scheiding 2021 (Besluit pensioenverdeling scheiding 2021).

Algemeen

Het feit dat de Wet pensioenverdeling bij scheiding 2021 conversie als uitgangspunt neemt, is op zichzelf positief aangezien gescheiden partijen dan niet langer van elkaar afhankelijk zijn voor wat betreft het pensioen. Wel is het wetsvoorstel erg complex en dit kan in de uitvoering leiden tot problemen. Daarnaast vinden scheidingsprofessionals de huidige Wet VPS vaak al moeilijk genoeg en is de vraag of zij de gevolgen van de voorgenomen wet in alle gevallen overzien.

Dit leidt tot de conclusie dat een termijn van 6 maanden voor het doorvoeren van de conversie te kort is. Vaak duren procedures rondom scheidingen nu al langer dan een jaar en het pensioen is vrijwel altijd het sluitstuk van de procedure. Een termijn van 1 jaar alvorens de conversie wordt uitgevoerd is dan ook meer voor de hand liggend. Dit is te meer van belang omdat conversie onherroepelijk is en niet meer teruggedraaid kan worden en partijen de tijd moeten krijgen afwijkende afspraken te maken indien gewenst.

Het is daarnaast erg onlogisch dat voor de mogelijkheid van een “afwijkende afspraak” in de vorm van pensioenverevening niet wordt voorzien in verplichte medewerking van de pensioenuitvoerder. Aangezien de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding al sinds 1 mei 1995 van kracht is en verevening nu de wettelijke standaard is, kan niet gezegd worden dat pensioenuitvoerders een verevening in de toekomst niet meer administratief kunnen uitvoeren. Deze vorm van verdeling wordt al bijna 25 jaar toegepast.

Met het oog op de fiscale beperkingen van de persoonsgebonden aftrek die per 1 januari 2020 worden ingevoerd én vanwege het feit dat partners bij afwijkende afspraken op grond van het wetsvoorstel levenslang aan elkaar gebonden blijven (door verevening indien die gewenst is, maar vaak zelfs noodzaak is), voldoet het wetsvoorstel op dit punt volstrekt niet aan de geformuleerde doelstelling (het verbreken van de levenslange afhankelijkheid tussen ex-partners).

Het zou de wetgever sieren als bij afwijkende afspraken die zijn gebaseerd op de huidige norm van verevening, de medewerking van de pensioenuitvoerder wettelijk verplicht wordt gesteld. Dit voorkomt veel onnodige fiscale complicaties en financieel nadelige afspraken voor ex-partners.

Besluit

Artikel 3 en 4: betekent dit dat in alle andere gevallen de werkelijk tijdens het huwelijk opgebouwde pensioenaanspraken moeten worden bepaald? Zo ja, zijn al deze gegevens dan aanwezig bij de uitvoerders, inclusief gegevens over de opbouw van partnerpensioen? De toelichting op deze artikelen zegt: als er onvoldoende gegevens zijn, mag de verhoudingsgewijze verdeelmethode worden toegepast. Dat zal dus de komende jaren de norm worden voor alle echtscheidingen voortvloeiend uit bestaande huwelijken.

Artikel 5 lid 1: dit is een onzinnige bepaling, als de aanvang deelnemerschap niet bekend is bij de uitvoerder is de kans dat de deelnemer dit zelf weet, heel erg klein. Bovendien hoort de uitvoerder over dit gegeven te beschikken i.v.m. het wettelijk recht op waardeoverdracht. Deze bepaling was opgenomen in de regels voor pensioenberekeningen over deelnemingsjaren voor 1 mei 1995 en lijkt klakkeloos te zijn overgenomen in dit besluit zonder de nuancering die er oorspronkelijk mee bedoeld was, namelijk deelnemingsjaren uit het verre verleden. In de praktijk zal dan vrijwel altijd lid 2 de norm worden.

Artikel 6 toelichting: de conversiewaarde is de waarde op scheidingsdatum verminderd met de waarde op huwelijksdatum. Voor overlevingskansen, ervaringssterfte en rente moeten de grondslagen hetzelfde zijn als bij de bepaling van de technische voorziening. De actuariële uitgangspunten zijn dus afhankelijk van de individuele pensioenuitvoerders.

Dit betekent dat bij een conversie van verschillende regelingen tussen partners over en weer **zeer verschillende uitgangspunten gehanteerd zullen gaan worden** (hoe vergelijk je pensioenregelingen dan nog onderling?). Om afspraken te kunnen maken in het kader van echtscheidingen zullen scheidingsbegeleiders nu altijd de achterliggende berekeningen, voorzien van alle actuariële uitgangspunten, op moeten vragen bij de pensioenuitvoerders om te kunnen beoordelen wat de wederzijdse impact is van de conversie.

Dat de kosten van deze berekeningen voor de uitvoerders gemaximeerd worden op € 100,-- zal betekenen dat uitvoerders een enorme investering moeten gaan doen in software die deze berekeningen op hun eigen grondslagen kan vervaardigen en om op termijn kostendekkend te kunnen werken. Goede automatisering is een voorwaarde om aan de wettelijke eisen te voldoen. De vraag is dan of de geplande ingangsdatum van deze wet wel haalbaar is. En de vraag die daarbij naar voren komt is welke instantie gaat controleren of die berekeningssoftware wel foutloos rekent.

De te hanteren rente is een vaste rentetermijnstructuur die voor 1 jaar geldt. In het Besluit staat niet hoe deze wordt vastgesteld. Voor verzekeraars is het veel logischer om bij DB-regelingen de onderliggende contractrente te hanteren. Die geldt echter normaliter langer dan 1 jaar. Voor pensioenfondsen kan een link gelegd worden met de rentetermijnstructuur die DNB publiceert.

Er moet gerekend worden met het werkelijke leeftijdsverschil. In regelingen waar wordt gewerkt met een onbepaald partnersysteem zijn de werkelijke gegevens van de partner niet altijd bekend. Dit kan tot uitvoeringsproblemen leiden.

Het besluit vermeld niets over de **conversiebonus**. Immers, bij een standaard verevening volgens de huidige Wet VPS keert het pensioen na overlijden van de vereveningsgerechtigde weer terug bij de vereveningsplichtige. Als onder de huidige wet voor conversie wordt gekozen, zal het pensioen nooit meer terugkeren bij de vereveningsplichtige. Deze wordt hiervoor gecompenseerd doordat de conversiewaarde van het voorwaardelijke ouderdomspensioen wordt gebaseerd op 2 levens. Deze waarde is daardoor lager dan de reservering die de pensioenuitvoerder heeft gedaan. Het meerdere komt toe aan de vereveningsplichtige bij conversie en wordt ook wel de conversiebonus genoemd. Een en ander is omschreven in het SEO onderzoek Evaluatie Wet VPS 2007 uit juni 2007 en in de Evaluatie Wet VPS van het Actuarieel Genootschap van 18 december 2017. Daarin concludeert het AG dat de methode met de conversiebonus de enig juiste methode is. Deze zou dan ook voorgeschreven moeten worden in het Besluit om te voorkomen dat pensioenuitvoerders verschillende conversiemethodieken hanteren.

Op **blz. 11** van de **Nota van toelichting bij het Besluit** wordt doodleuk geconstateerd dat uitvoerders zich sinds 1995 al niet houden aan de wettelijk voorgeschreven informatieverstrekking bij waardeoverdrachten. Deze verplichting wordt nu aangescherpt maar wie controleert of uitvoerders zich nu wel aan de wettelijke verplichtingen gaan houden? Dit Besluit brengt een enorme toename aan gegevens die moeten worden bijgehouden met zich mee en de implementatietermijn is vrij kort. De kans dat uitvoerders geen kans zien om tijdig aan al deze verplichtingen te voldoen, is levensgroot.

Artikel 7: moeten alle uitvoerders nu uitvraag bij de deelnemers gaan doen over huwelijksdatum of datum aanvang geregistreerd partnerschap? Zo nee, hoe komen de uitvoerders dan aan deze gegevens? Is dit uit de BRP te halen?

Artikel 7 onderdeel b: de waarde van de pensioenaanspraak op de huwelijksdatum moet worden geregistreerd. Voor DC-regeling is dit inderdaad correct. Voor DB-regelingen volstaat om de aanspraak te registreren. De waarde wordt immers pas bepaald op de echtscheidingsdatum.

Op basis van **artikel 8** moeten ook gegevens inzake beleggingsrendementen worden bijgehouden. In hoeverre beschikken uitvoerders van beschikbare premiereregelingen over alle informatie van historische beleggingsrendementen?

Artikel 11 lid 3: op verzoek kan een opgave van de berekening worden opgevraagd. Hoe gedetailleerd moet deze opgave zijn? Als niet alle actuariële grondslagen vermeld worden, is deze opgave niet te controleren of na te rekenen. Dat zou dus een voorwaarde moeten zijn die in het Besluit is vastgelegd.

De praktijk

Zowel het wetsvoorstel als het besluit gaan voorbij aan de scheidingspraktijk. De grootste groepen scheidende stellen zijn niet jong, hoog opgeleid met een inkomen boven modaal. Voor deze mensen zijn nuances geen luxe maar veelal noodzaak. De leeftijd waarop partijen gaan scheiden loopt op, ook tot vlak voor of zelfs na de pensioendatum van één van beide partijen.

De wetgeving aangaande partneralimentatie en de fiscale wetgeving inzake persoonsgebonden aftrek wijzigt per 1 januari 2020. De samenloop van al deze wijzigingen heeft voor scheidende stellen een financieel desastreus effect waar door de beleidsmakers (zeker in samenhang) volledig aan voorbij wordt gegaan.

Tot slot

Gezien de uitermate korte termijn om te reageren op het besluit, dat naar mijn mening vooral vanuit de “pensioenlobby” vorm gegeven is en totaal voorbij gaat aan de belangen van grote groepen scheidende stellen, kunt u mij altijd vragen om mee te denken in aanpassingen en praktische oplossingen voor zowel de praktijk als de pensioentechnische uitvoerbaarheid.

Vriendelijke groet,

Drs. R. van der Velden MPLA